

Gospodarske razmere gotovo ne ostanejo brez vpliva na razvoj ljudskega šolstva. Mesto se širi v okolico, tvornice zidajo, tuj živelj narašča, mednarodni proletarijat se množi. „Edinost“ pravi: Proti temu nam pač niso podani dovolj mogočni pripomočki, ki bi bili: narodni kapital in narodna industrijalna podjetja.

To so v kratkem vzroki, ki pojasnjujejo počasno napredovanje števila otrok na slovenskih ljudskih šolah.

Eden glavnih vzrokov pa je nemara mržnja posameznih prebivalcev do šole sploh. Tako na Tržaškem in tako povsod!

Plača in pokojnina avstrijskega ljudsko-šolskega in meščanskošolskega učiteljstva.

A. Ljudskošolski učitelji.

Prvo def. nameščenje	Dohodki	
	Višek plače	Višek pokojnine
Krone		
Brno	1500	4230 3970
Dunaj	1800	4200 3800
Tropava	1900	4100 3200
Poljska Ostrava	1900	4000 3200
Inomost	2600	3900 3500
Bocan	2600	3900 3500
Olomue	1630	3840 3000
Karlove vare	2060	3780 2800
Šlezija: Bielie, Tešin, Jägerndorf	1900	3700 3200
Hrušava	1600	3700 3000
Karolinent	1835	3680 2800
Marienbad	1933	3653 2800
Praga	1800	3640 2800
Šlezija: kraji s 400 K stanarine	1800	3600 3200
Žižkov	1725	3568 2800
Vidkovec	1740	3540 3000
Gradec	1700	3500 3500
Trst	1100	3500 3500
Šlezija: kraji s 300 K stanarine	1700	3500 3200
Šmihovo	1680	3480 2800
Plivos	1560	3450 3000
Plzen	1720	3440 2800
Francove vare	1700	3420 2800
Černovice	1400	3400 3200
Šlezija: kraji z 200 K stanarine	1600	3400 3200
Bukovina, I. razred 10%	1400	3400 3200
Dol. Avstrijsko: kraji z nad 15.000 prebivalci	1380	3400 3100
Moravska Ostrava	1500	3360 3000
Gablone	1600	3330 2800
Šlezija: kraji s 100 K stanarine	1500	3300 3200
Dol. Avstrijsko: kraji s 10.000—15.000 prebiv.	1380	3300 3050
Pulj	2000	3300 2500
Solnograd (mesto)	1700	3280 2880
Češko: kraji z nad 30.000 prebivalci	1560	3280 2800
Štajersko, I. pl. razred	1400	3200 3200
Dol. Avstrijsko: kraji s 6000—10.000 prebiv.	1380	3200 3000
Iglava	1360	3200 3000
Mor. Schönberg, Znojmo	1400	3200 3000
Hallein	1500	3150 2880
Dol. Avstrijsko: kraji s 4000—6000 prebivalci	1320	3140 2970
Češko: kraji s 16.000—30.000 prebivalci	1440	3120 2800
Nikolsburg	1300	3100 3000
Dol. Avstrijsko: kraji s 2000—4000 prebivalci	1320	3080 2940
Češko: kraji s 8000—16.000 prebivalci	1380	3040 2800
Dol. Avstrijsko: kraji s 1000—2000 prebivalci	1320	3020 2910
Štajersko, II. plač. razred	1200	3000 3000
Moravsko	1200	3000 3000
Dol. Avstrijsko: kraji s pod 1000 prebivalci	1320	2960 2880
Briksen	1840	2920 2600
Istra, 7 krajev	1600	2900 2500
Lino	1620	2890 2400
Gor. Avstrijsko: kraji z nad 10.000 prebivalci	1620	2890 2400
Češko: kraji s pod 8000 prebivalci	1200	2800 2800
Štajersko, III. plačilni razred	1000	2800 2800
Bukovina, 20% ljudskošolskega učiteljstva	1400	2800 2600

Trient	1380	2790 2000
Gorica (mesto)	1620	2760 2140
Solnograd, 9 krajev	1380	2750 2480
Gor. Avstrijsko: kraji s 5000—10.000 prebivalci	1500	2750 2400
Istra, 30 krajev	1400	2700 2400
Celovec	1200	2700 2200
Gor. Avstrijsko: kraji z 2000—5000 prebivalci	1440	2680 2400
Solnograd, ostali kraji	1320	2660 2480
Gor. Avstrijsko: kraji s pod 2000 prebivalci	1380	2610 2400
Beljak	1600	2600 2200
Istra, ostali kraji	1250	2550 2300
Rovereto	1090	2510 2000
Predarlško, I. plač. razred	1720	2500 2250
Levov in Krakav, I. plač. razred	1760	2480 2300
Ampezzo, Arco, Gries, Riva	1050	2450 2000
Wolfsberg	1440	2440 2200
Ljubljana	1360	2440 2080
Št. Vid ob Glini	1400	2400 2200
Kranjsko	1000	2280 ¹⁾ 2080
Hall na Tirolskem	1080	2280 2000
Galicija, II. plač. razred (mesta)	1320	2260 2100
Tirolsko	800 ²⁾	2220 ²⁾ 2000
Goriško (dežela)	1160	2220 2060
Koroško	1200	2200 2200
Bukovina, najnižji razred 50%	1400	2200 2000
Lienz	1620	2120 2000
Gališko, III. plač. razred (mesta)	1100	2040 1990
Zader	1000	2000 1900
Dalmacija, I. plač. razred	1000	2000 1900
Predarlško, II. plač. razred	1320	1920 1800
Dalmacija, II. plač. razred	900	1810 1710
Predarlško, III. plač. razred	1100	1600 1500
Gališko, IV. plač. razred (trgi)	880	1600 1500
Gališko, IV. plač. razred (vasi)	800	1600 1500
Dalmacija, III. plač. razred	700	1520 1520
Predarlško, IV. plač. razred	880	1280 1200

B. Ljudskošolske učiteljice.

Brno	1500	4220 3970
Tropava	1900	4100 3200
Olomue	1630	3840 3000
Karlove vare	2060	3780 2800
Dunaj	1640	3700 3450
Šlezija: kraji s 500 K stanarine	1900	3700 3200
Marienbad	1933	3653 2800
Praga	1800	3640 2800
Karolinent	1780	3600 2800
Šlezija: kraji s 400 K stanarine	1800	3600 3200
Šlezija: kraji s 300 K stanarine	1700	3500 3200
Žižkov	1670	3472 2800
Plzen	1720	3440 2800
Francove vare	1700	3420 2800
Šlezija: kraji z 200 K stanarine	1600	3400 3200
Šmihovo	1660	3380 2800
Gablone	1600	3330 2800
Mor. Ostrova	1500	3320 3000
Šlezija: kraji s 100 K stanarine	1500	3300 3200
Inomost	2000	3300 2900
Solnograd (mesto)	1700	3280 2880
Češko: kraji z nad 30.000 prebivalci	1560	3280 2800
Černovice	1400	3200 3200
Znojmo	1400	3200 3000
Mor. Schönberg	1320	3200 3000
Hallein	1580	3150 2880
Češko: kraji s 16.000—30.000 prebivalci	1440	3120 2800
Gradec	1700	3100 3100
Mikulov (Nikolsburg)	1300	3100 3000
Iglava	1320	3080 3000
Češko: kraji s 8000—16.000 prebivalci	1380	3040 2800
Moravsko	1200	3000 3000
Dol. Avstrijsko: kraji z nad 5000 prebivalci	1380	2840 2720
Trst	900	2800 2800
Dol. Avstrijsko: kraji s 2000—5000 prebivalci	1220	2800 2700
Bukovina, 50% ljudskošolskih učiteljic	1400	2800 2600
Bocan	1800	2800 2500
Češko: kraji s pod 8000 prebivalci	1200	2800 2800
Štajersko, I. plač. razred	1400	2800 2800
Dol. Avstrijsko: kraji s pod 2000 prebivalci	1220	2760 2680

¹⁾ Oženjeni 25% draginjske doklade.

²⁾ In stanovanje.

	Dohodki		
	Prvo def. name-šćenje	Višek plaće	Višek pokojnine
Krone			
Solnograd, 8 krajev	1380	2750	2480
Solnograd, ostali kraji	1320	2660	2480
Pulj	1600	2640	2000
Line	1520	2630	2150
Gor. Avstrijsko: kraji z nad 10.000 prebivalci	1520	2630	2150
Štajersko, II. plač. razred	1200	2600	2600
Gor. Avstrijsko: kraji s 5000—10.000 prebivalci	1400	2500	2150
Levov, Krakav, I. plač. razred	1760	2480	2300
Gor. Avstrijsko: kraji z 2000—5000 prebivalci	1340	2430	2150
Štajersko, III. plač. razred	1000	2400	2400
Gor. Avstrijsko: kraji s pod 2000 prebivalci	1280	2360	2150
Istra, 7 krajev	1280	2320	2000
Galicijska, II. plač. razred (mesta)	1320	2260	2100
Celovec	1320	2240	1880
Bukovina, 50 % ljudskošolskih učitelje	1400	2200	2000
Gorica (mesto)	1280	2192	1712
Beljak	1260	2180	1880
Istra, 30 krajev	1140	2160	1920
Ljubljana	1200	2120	1920
Galicijska, III. plač. razred (mesta)	1100	2040	1900
Volsberg	1120	2040	1880
Istra, ostali okraji	1000	2040	1840
St. Vid ob Glini	1110	2030	1880
Predarlško, I. plač. razred	1380	1980	1800
Kranjsko	1000	1920	1920
Koroško	960	1880	1880
Goriško (dežela)	920	1768	1648
Trient	846	1671	1300
Zader	800	1600	1520
Dalmacija, I. plač. razred	800	1600	1520
Predarlško, II. plač. razred	1100	1600	1500
Galicijska, IV. plač. razred (trgi)	880	1600	1500
Galicijska, IV. plač. razred (vasi)	800	1600	1500
Dalmacija, II. plač. razred	720	1448	1368
Ampezzo	825	1425	1300
Tirolsko	700 ¹⁾	1300 ²⁾	1300
Predarlško, III. plač. razred	880	1380	1200
Dalmacija, III. plač. razred	540	1216	1216
Predarlško, IV. plač. razred	660	960	900

C. Meščanskošolski učitelji.

Brno	2500	5400	5150
Poljska Ostrava	3205	5025	4000
Tropava	2800	5000	4000
Inomost	3100	4900	4400
Olomuc	2560	4860	3900
Dunaj	3200	4800	4300
Šlezija, s 600 K stanarine	2800	4600	4000
Černovice in Bukovina ²⁾	2400	4600	4400
Karlove vare	3100	4600	3500
Karolinentai	3050	4550	3500
Přivos	2600	4500	3900
Šlezija s 500 K stanarine	2700	4500	4000
Praga	3000	4500	3500
Vitkovice	2580	4480	3900
Marijne Lazne	2973	4473	3500
Žižkov	2924	4424	3500
Šlezija, s 400 K stanarine	2600	4400	4000
Trst	2900	4300	4300
Šlezija, s 300 K stanarine	2500	4300	4000
Mor. Ostrava	2400	4300	3900
Šmihov, Kladno	2800	4300	3500
Plzen	2760	4260	3500
Dol. Avstrijsko: kraji z nad 15.000 prebivalci	2600	4200	3900
Gablone	2640	4140	3500
Iglava, Znoj in Mor. Schönberg	2200	4100	3900
Dol. Avstrijsko: kraji z 10.000—15.000 prebiv.	2500	4100	3850
Češko: kraji z nad 30.000 prebivalci	2600	4100	3500
Solnograd (mesto)	2200	4050	3550
Nikolsburg (Mikulov)	2100	4000	3900
Dol. Avstrijsko: kraji s 6000—10.000 prebivalci	2400	4000	3800
Dol. Avstrijsko: kraji s 4000—6000 prebivalci	2340	3940	3770

¹⁾ In stanovanje.²⁾ Nima deških meščanskih šol.³⁾ Zakon še ni sankcioniran.

	Dohodki		
	Prvo def. name-šćenje	Višek plaće	Višek pokojnine
Krone			
Gradec	2100	3800	3900
Moravsko	2000	3900	3900
Češko: kraji s 16.000—30.000 prebivalci	2400	3900	3500
Dol. Avstrijsko: kraji s 2000—4000 prebivalci	2280	3880	3740
Solnograd (dežela)	1520	3850	3550
Dol. Avstrijsko: kraji s pod 2000 prebivalci	2200	3820	3710
Češko: kraji s 8000—16.000 prebivalci	2300	3800	3500
Celovec	2400	3720	3120
Pulj	2400	3650	2850
Volsberg	2300	3620	3120
Štajersko, I. plač. razred	1800	3600	3600
Češko: kraji s pod 8000 prebivalci	2000	3500	3500
Trient	1740	3475	2660
Line	2160	3430	2800
Gor. Avstrijsko: kraji z nad 10.000 prebivalci	2160	3430	2800
Štajersko, II. plačilni razred ¹⁾	1600	3400	3400
Gor. Avstrijsko: kraji s 5000—10.000 prebivalci	2080	3340	2800
St. Vid ob Glini	2000	3320	3120
Istra ¹⁾	2000	3250	2850
Štajersko, III. plač. razred ¹⁾	1400	3200	3200
Gorica (mesto)	1920	3180	2880
Gor. Avstrijsko: kraji z 2000—5000 prebivalci	1920	3160	2800
Ljubljana ¹⁾	2160	3224	2880
Koroško	1800	3120	3120
Kranjsko	2000	3080	2880
Biala	2320	3020	2300
Tirolsko	1360	2960	2666
Zader	1500	2760	2660
Dalmacija	1500	2760	2660
Goriško (dežela)	1720	2720	2560
Levov in Krakav	1980	2700	2500
Predarlško	1840	2640	2400
Galicijska	1760	2480	2300

D. Meščanskošolske učiteljice.

Brno	2500	5400	5150
Tropava	2800	5000	4000
Olomuc	2560	4860	3900
Černovice in Bukovina ²⁾	2400	4600	4400
Šlezija: kraji s 600 K stanarine	2800	4600	4000
Karlove vare	3100	4600	3500
Šlezija: kraji s 500 K stanarine	2700	4500	4000
Praga	3000	4500	3500
Vitkovice	2580	4480	3900
Marijne Lazne	2973	4473	3500
Karolinentai	2960	4460	3500
Šlezija: kraji s 400 K stanarine	2600	4400	4000
Žižkov	2816	4316	3500
Šlezija: kraji s 300 K stanarine	2500	4300	4000
Mor. Ostrava	2400	4300	3900
Kladno	2800	4300	3500
Plzen	2760	4260	3500
Šmihov	2700	4200	3500
Gablone	2640	4140	3500
Znoj in	2200	4100	3900
Dunaj	1840	4100	3850
Češko: kraji z nad 30.000 prebivalci	2500	4100	3500
Solnograd (mesto)	2200	4050	3550
Nikolsburg (Mikulov)	2100	4000	3900
Iglava	2080	3980	3900
Moravsko	2000	3900	3900
Solnograd (dežela) ²⁾	2000	3850	3550
Češka: kraji s 16.000—30.000 prebivalci	2400	3900	3500
Češko: kraj z 8000—16.000 prebivalci	2300	3800	3500
Gradec	2100	3500	3500
Češko: kraji s pod 8000 prebivalci	2000	3500	3500
Trst	2350	3400	3400
Štajersko, I. plač. razred	1800	3200	3200
Line	2160	3180	2550
Gor. Avstrijsko: kraji z nad 10.000 prebivalci	2160	3180	2550
Ljubljana ²⁾	2000	3080	2880
Gor. Avstrijsko: kraji s 5000—10.000 prebivalci	2080	3080	2550
Dol. Avstrijsko: kraji z nad 5000 prebivalci	1580	3040	2920
Štajersko, II. plač. razred ²⁾	1600	3000	3000

¹⁾ Nima deških meščanskih šol.²⁾ Nima deških meščanskih šol.³⁾ Zakon še ni sankcioniran.

Dol. Avstrijsko: kraji z 2000—5000 prebivalci¹⁾

Dol. Avstrijsko: kraji s pod 2000 prebivalci

Pulj¹⁾

Gor. Avstrijsko: kraji z 2000—5000 prebivalci

Kranjsko¹⁾Štajersko, III. plač. razred¹⁾

Celovec, Beljak

Levov in Krakav

Predarlško¹⁾Istra¹⁾

Goriško (mesto)

Zader

Dalmacija

Koroško

Galicija

Goriško (dežela)¹⁾Tirolsko¹⁾

Prvo def. nameščenje	Dohodki	
	Višek plače	Višek pokojnine
Krone		
1520	3000	2900
2000		
1520	2960	2880
1960		
1920	2920	2280
1920	2910	2550
1800	2880	2880
1400	2800	2800
1740	2796	2496
1980	2700	2500
1840	2640	2400
1600	2600	2280
1640	2520	2240
1500	2508	2408
1500	2508	2408
1440	2496	2496
1760	2480	2300
1520	2360	2240
1093	1893	1733

Vsak ljudskošolski učitelj in vsaka ljudskošolska učiteljica ima zakonito obveznost, poučevati na teden 30 ur. Izjeme so le na Dunaju (26 ur) in na Češkem (25 ur tedensko). Taisto velja za meščanske šole, izjeme so le v sledečih krajih: Dunaj, Dolenje Avstrijsko in Trst (po 21—25 ur tedensko).

Ker pa učiteljstvo vesoljne Avstrije ne bo prej mirovalo, dokler ne dobi enakih plač kakor c. kr. uradniki XI, X, IX. in VIII. činovnega razreda in v to je popolnoma opravičeno, ako upoštevamo študije, službovanje itd. učiteljstva v primeri s c. kr. uradniki — podajemo v nastopnem pregled teh treh činovnih razredov:

XI. plačilni razred.

	Dohodki prvega def. nameščenja:	Višek plače:
		k r o n
I. Dunaj	2200	3000
II. Kraji z več kakor 50.000 prebivalci ²⁾	1960	2760
III. Kraji z 10.000—50.000 pre- bivalci ³⁾	1900	2700
IV. Kraji z pod 10.000 prebi- valci	1800	2640

X. plačilni razred.

	Dohodki prvega def. nameščenja:	Višek plače:
		k r o n
I. Dunaj	3000	3800
II. Kraji z več kakor 50.000 prebivalci ²⁾	2680	3480
III. Kraji z 10.000—50.000 pre- bivalci ³⁾	2600	3400
IV. Kraji z pod 10.000 prebi- valci	2520	3320

¹⁾ Nima deklških meščanskih šol.²⁾ In kraji: Baden, Karlove vare, Kralj. Vinohradý, Mödling.³⁾ In kraji: Opatija, Arko, Aussee, Dornbirn, Francove vare, Gmunden, Ischl, Kaltenleutgeben, Marienbad, Meran, Nahod, Pankraz, Purkersdorf, Stein ob Dun., Voloska, Vöslav, Gastein, Zakopani.

IX. plačilni razred.

	Dohodki prvega def. nameščenja:	Višek plače:
		k r o n
I. Dunaj	3800	4600
II. Kraji z več kakor 50.000 prebivalci ¹⁾	3400	4200
III. Kraji z 10.000—50.000 pre- bivalci ²⁾	3300	4100
IV. Kraji s pod 10.000 prebi- valci	3200	4000

VIII. plačilni razred.

	Dohodki prvega def. nameščenja:	Višek plače:
		k r o n
I. Dunaj	4800	5600
II. Kraji z več kakor 50.000 prebivalci ¹⁾	4320	5120
III. Kraji z 10.000—50.000 pre- bivalci ²⁾	4200	5000
IV. Kraji z pod 10 000 prebi- valci	4080	4800

Pisarna.

XLI.

Vprašanje:

Otrok mora od 6. do končanega 14. leta obiskovati šolo. — Končavši 14. leto, ima pravico biti izšolan, in sicer, ako je dosegel učno svrhu ljudske šole, se mu mora izročiti izpustnico, ako ni dosegel učne svrhe ljudske šole, pa odhodnico. Izpustnico in odhodnico lahko na enorazrednicah izroči učiteljski voditelj dotičnim otrokom, ne da bi koga vprašal za dovoljenje. Na dvorazrednicah in večrazrednicah sklepa o tem domača učiteljska konferenca. Ako je večina učiteljstva za to, t. j. za izpustnico ali odhodnico, odda šolski voditelj dotičnim otrokom omenjene svedočbe, ne da bi za to vprašal dovoljenja okrajni šolski svet. Ali je tedaj zakonito, da mora dotični šolski voditelj po sklepu domače učiteljske konference vprašati okrajni šolski svet za dovoljenje, da se dá izpustnica ali odhodnica dotičnim otrokom in, da — ako je okrajni šolski svet nasprotnega mnenja — morajo dotični otroci še nadalje obiskovati šolo, dokler okrajni šolski svet ne dovoli izšolanje. — Jaz mislim, da šolski voditelj lahko izšola 14letne otroke — z izpustnico ali odhodnico — brez dovoljenja okrajnega šolskega sveta. — Šolski voditelj ne sme pa izšolati onih otrok, ki niso še končali 14. leta, brez dovoljenja okrajnega šolskega sveta. Tako tolmačim jaz šolski zakon. Prosim, da odgovorite, če sem to dobro pogodil? — (Glej §§ 95, 96, 97, 98, 99 in 100 ukaza ministrstva za bogočastje in nauk z dne 29. septembra 1905, št. 13.200. Tam ni nikjer dobiti črkice, da mora šolski voditelj v takih slučajih vprašati okrajni šolski svet za dovoljenje pri izšolanju, ako so otroci dovršili 14. leto.) Radovednež.

Odgovor:

Glede izdajanja izpustnic in odhodnic tudi novi šolski in učni red ni popolnoma jasen, zlasti ne v točki, kdo ima

¹⁾ In kraji: Baden, Karlove vare, Kralj. Vinohradý, Mödling.²⁾ In kraji: Opatija, Arko, Aussee, Dornbirn, Francove vare, Gmunden, Ischl, Kaltenleutgeben, Marienbad, Meran, Nahod, Pankraz, Purkersdorf, Stein ob Dun., Voloska, Vöslav, Gastein, Zakopani.